SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 132. JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, JULY 15, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 15-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 132. РІК XCVI.

ПРЕЗИДІЯ СКВУ МІНЯЄ НАСТАНОВУ ДО ПОЛІТИЧНИХ УСТАНОВ

Торонто (СКВУ). — Президія Секретаріяту СКВУ на своєму засіданні 12-го травня ц.р. розглянула запрошення Президента УНР в Екзилі Миколи Лівицького до президента СКВУ Юрія Шимка взяти участь у Х Сесії УНРади в днях 17-20-го червня 1989 року.

У зв'язку з цим Президія Секретаріяту СКВУ вирішила ввести деякі зміни в дотеперішню настанову СКВУ відносно Державного Центру УНР в Екзилі й УНРади та різних українських політичних середовищ у вільному світі.

Беручи до уваги той факт, що СКВУ є завершенням організаційної структури громадського життя української діяспори, вирішено, що Президія Секретаріяту СКВУ буде позитивно ставитись до запрошень усіх українських організацій і установ, не тільки суспільно-громадського характеру, але також і політичних середовищ, які стоять на засадах самостійности й державности українського народу на рідних землях.

Народно-Демократична Ліґа відбула наради

Львів (ПС УГС). — У Ризі відбулася 24-25-го червня конференція Української Народно - Демократичної Ліґи. Перша спроба провести конференцію цього об'єднання була 21-го січня ц.р. у Києві, але в той день ранком всі делеґати були арештовані. УНДЛ рішила провести тому свою конференцію поза межами України в Латвії.

Делеґати прибули з Києва, Одеси та Дніпропетровська, з інших міст делеґати не прибули. Гості зі Львова Григорій Приходько та Андріяна Дячишин приїхали як спостерігачі від журналу „Український Час". Далі були лотиські гості від інформаційного аґентства „Латвія" та Руху за національну незалежність Латвії. Конференція прийняла декларацію, статут та резолюцію про пакт Ріббентропа-Молотова. Резолюція буде направлена у відповідну комісію Верховної Ради СССР. Оскільки кворум не був забезпечений, то стосовно програми вирішено займатися її розробленням. Вибрано тимчасовий координаційний комітет, вибрано тимчасовим координатором Євгена Чершишова. Головою пресово-інформаційної служби обрано Аркадія Киреєва.

На конференції йшлося про питання теоретичної бази українського національного руху. На ній не було остаточно вирішено, як ставитися до УССР — чи визнавати її як національну, а чи радше як окупаційну структуру. Учасники не дійшли також до єдиної думки щодо структури майбутньої незалежної української держави: буде вона унітарною, чи федеральною. Що до цього існують розходження в поглядах між членами УНДЛ. Також не вирішено остаточно чи УНДЛ буде партією чи аморфною політичною організацією. Вирішено з'ясувати це питання остаточно на наступній конференції восени.

Українська Народно-Демократична Ліґа входить як колективний член до Української Гельсінкської Спілки. Делеґації УГС на конференції не було.

Плянується пам'ятник Роксоляні

Львів. — З ініціятиви народної хорової капелі „Мрія" Львівського торговельно-економічного інституту в селі Калинівка та в рогатинському технікумі відбулися добродійні вечори на фонд пам'ятника Роксоляні. У концертах взяли участь народна артистка УССР Марія Байко, заслужений працівник культури бандурист Михайло Баран, відомий автор — читець Святослав Максимчук, письменник Василь Стефак та інші.

Роксоляною називали українську дівчину Настю Лісовську, яку на початку XVI століття захопили в ясир татари і продали в султанський гарем. Настя не тільки не втратили людської гідности, але завдяки гострому розумові відіграла важливу ролю у політиці тодішньої Оттаманської держави, неодноразово відвертала небезпеку від рідної землі, рятувала бранців. Пам'ять про цю славетну жінку живе й досі в легендах і піснях.

Незабаром у старовинному місті Рогатині, де народилася Роксоляна, буде споруджено пам'ятник.

ВЛАДИКА М. КУЧМЯК ІМЕНОВАНИЙ ЄПИСКОПОМ АНГЛІЇ

Ватикан. — Папа Іван Павло II іменував Михайла Кучмяка Єпископа-помічника Філядельфійського Митрополита Стефана Сулика, єпископом для українців-католиків в Англії і Шотляндії. Свій пост Єпископ М. Кучмяк має обняти з кінцем літа цього року.

Як відомо, останні два роки українськими католицькими вірними в цих країнах опікувався Єпископ Франції, Швайцарії і держав Бенелюксу Михаїл Гринчишин, ЧНІ.

Владика М. Кучмяк

Єпископ М. Кучмяк, ЧНІ розпочав богословські студії у Римі в 1945 році і вступив до Чину Редомптористів в Чіорані біля Неаполю як перший український богослов. В 1951 році він був рукоположений і переїхав до Канади, до Йорктон у Саскачевані, де є осідок українських Редомптористів. М. Кучмяк був висвячений на священика 13-го травня 1956 року і як такий виконував душпастирську службу в організуванні двох католицьких шкіл та навчанні катехизму у численних католицьких школах. До ЗСА прибув Єпископ М. Кучмяк у 1975 році на пост пароха української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, найбільшої української парафії в ЗСА, яка стоїть під зарядом оо. Редомптористів. На цьому пості о.М.Кучмяк перебував до 1987 року, коли його перенесено до Вашінґтону як пароха церкви Пресвятої Родини.

В 1988 році Папа Іван Павло II найменував о.М. Кучмяка Єпископом-помічником філядельфійського Митрополита С. Сулика. Архиєрейська хіротонія відбулася у Філядельфії 23-го квітня 1988 року.

Від того часу Єпископ-помічник М. Кучмяк продовжував свою душпастирську працю у Вашінґтоні, а рівночасно був духовим провідником Української Семінарії св. Йосафата у Вашінґтоні.

Святочна хіротонія Єпископа М. Кучмяка на новий почесний пост відбудеться правдоподібно в часі Синоду єпископів Української Католицької Церкви, що заплянований на кінець вересеня або початок жовтня цього року в Римі.

У Філядельфії відбудеться Український фестиваль

Філядельфія (Н.І.П.). — Рік-річно відбуваються тут літом українські фестивалі „Гомін України". Цього року цей фестиваль буде присвячений 175-літтю з дня народин Тараса Шевченка.

Спонзорами цієї культурної імпрези є Департамент розваг Філядельфії й Український Конґресовий Комітет — Українська Громада Метрополітальної Філядельфії, очолений інж. Михайлом Ничем.

Фестиваль відбудеться в п'ятницю, 21-го липня ц.р., о год. 8-ій вечора в Робін Гуд Дел Іст.

Особливою атракцією програми буде виступ широко відомої артистки — співачки Бродвею і багатьох театрів Ню Йорку та фільмових і телевізійних програм — Ольги Боднар-Талин, сопрано. Великого розголосу заслужив собі своїм майстерним вокальним виконанням Стефан Шкафаровський, бас, із Міської опери в Ню Йорку, частий соліст на тлі симфонічних оркестр, виконавець чільних роль у ряді опер клясичного репертуару. Акомпаньямент буде в руках досвідченої піяністки Галі Мазурок-Рей. Скрипкове сольо виконає відомий скрипаль-соліст Ігор Швед, акомпаньюватиме піяністка Роксоляна Оґроднік-Гарасимович.

Особливою атракцією концерту буде виступ танцювального ансамблю „Сизокрилі" під мистецьким керівництвом хореографа Роми Прийми-Богачевської.

Вступ на концерт — вільний.

Коментатор ЗСА дає поради М. Ґорбачову

Вашінґтон. — В газеті „Вашінґтон Пост" з 7-го липня опубліковано особисте звернення політичного коментатора Стівена Розенфелда до совєтського генсека під заголовком „Меморандум: Міхаїлу Ґорбачову".

У цьому меморандумі автор поділився своїми думками про перебудову в СССР і висловив деякі поради лідерові совєтського уряду. Наприклад, він радить в першу чергу наситити ринок продуктами й товарами першої потреби. На його думку, тільки тоді народ віддячиться Ґорбачову політичною льояльністю і зможе присвятити свої сили збільшенню виробництва.

Відвідавши Москву, Розенфелд зробив висновок, що „те, як совєтські люди харчуються і як вони роздобувають їжу, набрало форму національного скандалу", а за таких умов „поведінка людей диктується потребами шлунку".

Якщо згадати про недавні події в Новому Узені Казахської ССР, то відразу ж стане ясно, що Розенфелд має рацію. В Новому Узені 19-го червня було введено поліційні години через розпочаті 17-го червня сутички між казахами і вихідцями з Кавказу, що поселилися в Казахстані, відкривши там приватні кооперативи. Казахи звинувачують кавказців у тому, що продукти в їхніх кооперативах надто дорогі. Після першої сутички до лікарень потрапило понад 40 людей. Казахи розгромили 18 кооператив, було вбито два казахи і один лесгінець. Понад 500 кавказьких родин втекли з Казахстану. Сотні заарештованих внаслідок сутичок скаржилися на безнадійне становище з харчами, товарами першої необхідности і житлом.

Трохи раніше події такого ж характеру відбулися і в Ферганській області Узбекістану, звідки після кривавих сутичок змушені були рятуватися втечею 2,250 людей, серед яких є азербайджанці і татари, які вважають своєю батьківщиною Месхетію, на півдні Грузії, але цю землю вважають своєю також і грузини. Але й у Фергані заворушення почалися через відсутність продуктів.

Тому Розенфелд радить М. Ґорбачову вжити рішучих заходів, щоб повернути землю селянам, бо тільки за таких умов, на його думку, може відродитися бажання працювати на землі. Автор звертає увагу Ґорбачова на те, що сільськогосподарським сектором сьогодні чомусь керує один із головних противників реформ.

Далі Розенфелд пише, що коли навіть Ґорбачов вважає таку земельну реформу передчасною, то все одно її треба впроваджувати бодай поступово, почавши, скажімо, з республік Прибалтики, де легше відродити вільну працю бо ще є живі люди, які не забули досвіду своїх предків. Ці республіки могли б стати зразком і школою для тих, хто вже втратив уміння господарювати. Треба лише закупити продукти і товари в країнах Заходу в такій кількості, щоб люди не витрачали свої сили і час на їх пошуки.

На закінчення автор меморандуму радить Ґорбачову прислухатись до думок економістів Шмельова і Попова, які є прихильниками радикальних реформ і знають як можна швидше нагодувати народ. В протилежному випадку, вважає Розенфелд, перебудова не матиме успіху.

Слід пригадати з якою трагічністю прозвучав заклик селян до з'їзду народних депутатів СССР: „Від імени тих, хто вирощує хліб хто любить землю, ми вимагаємо від вас, народні депутати: зобов'яжіть уряд на ділі проблему села піднести на перший плян політичного життя в країні. Дайте народові прогодувати самих себе!" На що з'їзд активно аплодував... і пройшов мимо. Обмежилися закликами сміливіше давати землю в оренду. А рішення про це повинні приймати місцеві ради, які разом з головами колгоспів та директорами радгоспів віддавати землю в оренду не хочуть.

Не зважили і на слова народного депутата академіка Тіхонова, який закликав ввести спадкоємне право на власність землі і вільний вибір форми господарювання, бо це єдиний вихід із кризи.

ФРАНЦІЯ ВЕЛИЧАВО ВІДЗНАЧУЄ 200-РІЧЧЯ РЕВОЛЮЦІЇ

Париж. — Тут у п'ятницю, 14-го липня ц.р., що є кожного року найбільшим національним святом відомим під назвою „День Бастілії,", відбулося величаве відкриття тижня відзначення 200-річчя французької революції.

Президент Франції Франсуа Міттеран запросив на ці святкування голів держав, які після загальних імпрез в суботу, 15-го липня, розпочали тут дводенні наради у справі економічної рівноваги, торгівлі і занечищення довкілля.

До Франції прибули президент ЗСА Джордж Буш з дружиною, прем'єр Великобританії Марґарет Тачер, прем'єр-міністер Італії Чіріяко де Міта, прем'єр-міністер Японії Сузуке Уно, прем'єр-міністер Канади Браєн Малруні, канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль, які усі були гостями президента Ф. Міттерана на великій військовій параді, що відбулася в п'ятницю, 14-го липня, на Елізейських Полях, а в навечер'я цих святкувань були в нововідкритій опері Бастілії, де виступали на концерті найкращі співаки Америки і Европи.

Сотні тисяч французів заповнили столицю щоб взяти також участь у святкуваннях 200-річчя французької революції, яка розпочалася тоді нападом на в'язницю Бастілію і звільненням політичних в'язнів, що там були.

Представники 30-ох держав зібралися разом із представниками французького уряду на площі Трокадеро біля вежі Айфеля, щоб тут спільно згадати Декларацію прав людини, яку проголошено на тому місці в 1789 році. Сотні штучних вогнів освічували Париж у цю першу ніч святкувань, а 10,000 парижан танцювало і бавилося цілу ніч на вулицях своєї столиці.

Заворушення в Нагірному Карабаху продовжуються

Москва.— Пресове аґентство ТАСС повідомило, що у вівторок, 11-го липня ц.р., на гурт азербайджанців напав гурт вірмен і в цій суматосі та стрілянині двох азербайджанців було вбито. Це в свою чергу роз'ятрило нові національні заворушення у цьому й так неспокійному південному районі Нагірного Карабаху. Дальше говориться в тому повідомленні й про окремі випадки, коли на вояків, що старалися прочистити дорогу в околицях Степанакерту, головного міста Нагірного Карабаху, кидали камінням і стріляли з мисливських крісів.

Нагірний Карабах є в більшості заселений вірменами-християнами, хоч знаходиться в Азербайджанській республіці мусулманського віровизнання.

З уваги на ці посилені заворушення та їхні наслідки, військовим та міліційним частинам було сказано бути на поготові. А все це почалося з того, як вірмени почали протестувати, що їхня територія Нагірного Карабаху є під адмініструванням Азербайджану.

Офіційні чинники в Москві хотіли в якийсь спосіб запобігти цій небезпечній ситуації, створивши спеціяльну комісію для адміністративної контролі Нагірного Карабаху ще в січні ц.р., але клопоти і заворушення продовжуються.

Тепер з'їзд народних депутатів створив комісію для справ Нагірного Карабаху, метою якої є провірити сім запропонованих точок розв'язки для національних конфліктів, а 9-го травня ц.р. власті зробили ще один крок з метою придушити ці заворушення, продовживши заборону виходити на вулиці вечорами, тобто встановили на неозначений час поліційну годин.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, представник міністерства закордонних справ Японії Таїзо Ватанабе заявив, що його уряд осуджує репресії китайських властей стосовно представників демократичного руху. Вперше після того, як надійшли повідомлення про розправу з демонстрантами на пекінській площі Тіананьмен, японський уряд вжив таке різке окреслення для вчинків комуністичного уряду Китаю. Коментатори засобів масової інформації зв'язують зміни в тактиці Токіо з нарадою керівників семи розвинутих держав вільного світу, яка відбувається в Парижі. Більшість лідерів „сімки" настоює на рішучому засудженні Пекіну і на прийнятті ряду санкцій економічного, військового і дипломатичного характеру.

ЯК СТАЛО ВІДОМО з чехо-словацьких еміґрантських джерел в Австрії, власті Чехо-Словаччини відібрали закордонний пашпорт від Їрі Гаєка, відомого правозахисника, колишнього міністра закордонних справ Чехо-Словаччини, одного з тих, які підписали „Хартію-77". Пашпорт був відібраний зразу ж після повернення Гаєка з Осльо, де він брав участь у роботі соціялістичного інтернаціоналу. Його повідомили лише, що „під час інтерв'ю представникам західньої преси він поставив під загрозу інтереси державної безпеки". Син Гаєка проживає в Осльо і вчиться в місцевому університеті. Ще одній учасниці групи „Хартія-77" Руті Сормовій було заборонено виїхати в Еспанію, куди її запрошено на конґрес европейських рухів за мир. Всього за минулий місяць було відібрано закордонні пашпорти у 20-ох правозахисників.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ Савдійської Арабії і держав Перської затоки гнівно осуджують терористів, винних у вибуху бомб у священному місті мусулманів Мецці. Хоч офіційно Савдійська Арабія не висуває обвинувачень в чиюсь адресу, в багатьох газетах можна прочитати прозорі натяки, що бомби поблизу святині ісляму підклала іранська аґентура. „Вибухи поблизу Великої мечеті видають чорні замисли, що зріють в серцях лютих ворогів ісляму, яких можна назвати 'псевдоправовірними', — пише провідна газета Савдійської Арабії 'Аль Джазіра'. На думку кореспондента Ассошіейтед Пресс, такі вислови не залишають сумнівів в тому, що під 'псевдовірними' маються на увазі керівники Ірану. Повідомляють, що в країні проведено багато арештів. Король Савдійської Арабії Фагд виступив з попередженням на адресу терористів, не даючи зрозуміти, представників якої країни він має на увазі.

В АМЕРИЦІ

ОФІЦІЙНА АМЕРИКАНСЬКА делеґація, котра складалася з 26-ох членів, в тому 14 психіятрів і двох правників, відвідала чотири совєтські лікарні, проаналізувала томи медичних протоколів, опитувала 27 пацієнтів і багатьох лікарів продовж двотижневих відвідин СССР в лютому і березні цього року. Базуючись на своїх спостереженнях, вони заявили, що совєтські психіятричні лікарні ще дальше є „непотрібно жорстокими і обмежуючими" і, що пацієнтам дальше „відмовляється основних прав", а лікарі ще й досі дуже часто вживають медикаментів як карального засобу проти пацієнтів. Ця група експертів і науковців очолена офіційними чиновниками Державного департаменту і вибрана на цю поїздку Крайовим інститутом психідного здоров'я, у своєму звіті Конґресові підкреслює, що є досить доказів на те, що в СССР далі надуживають психіятрією.

У ВАШІНҐТОНІ СЕНАТСЬКА Комісія закордонних зв'язків одобрила 11.4 біл. дол. закордонної допомоги, а це в свою чергу збільшить кількість військової допомоги Ель-Сальвадорові, але відкинено домагання Адміністрації президента Джорджа Буша на військову допомогу антикомуністичним повстанцям в Камбоджі. Проголосовано збільшити військову допомогу новому правому урядові Ель-Сальвадору до 90 міл.дол. на цілий рік, починаючи від 1-го жовтня ц.р. Тепер над законопроєктом голосуватиме цілий Сенат.

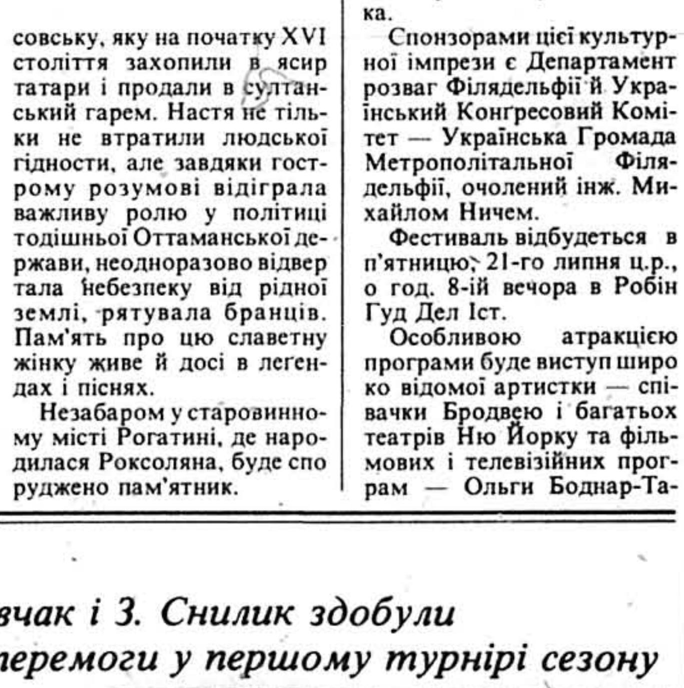
ПРИБІЧНИКИ НЕГРИТЯНСЬКОГО пастора Джессі Джексона заявили, що наступного місяця він плянує перепровадитисял до Вашінґтону, Дистрикт Колюмбія, але чи буде він кандидувати на посадника Вашінґтону, то сам Дж. Джексон ще не вирішив. Наступні вибори на посадника мали б відбутися в листопаді 1990 року, а закон вимагає, що кандидат мусить бути мешканцем даної околиці принайменше один рік. Теперішній посадник Вашінґтону негр Мерійон Беррі, якого перевіряють федеральні власті в справі надуживання міськими фондами, недав досі жадної заяви чи він знову буде кандидувати.

ВСІ 13 НЕГРИТЯНСЬКІ римо-католицькі єпископи у ЗСА гостро відкинули та скритикували потягнення священика-негра за те, що він заініціював створення окремої „африкансько-американської" парафії. У своїй спільній заяві єпископи критикують о. Джорджа Столлінґса за його нерозумний почин, як і за його двотижневий визов авторитетові Церкви. Єпископи також підкреслили у своїй заяві й той факт, що можливо о. Дж. Столлінґс і його послідовники „змішали особисте незадоволення, особисту зневагу та особисту злість із расизмом";.

НЕБУДЕННО СИЛЬНІ ВІТРИ і громовиці навістили околиці метрополітального Ню Йорку в понеділок, 10-го липня ц.р., які знищили понад сотню житлових будинків, крамниць, підприємств тощо в стейтах Ню Йорку, Коннектикат і Ню Джерзі. Непередбачена сила цієї стихії природи залишила не тільки видну матеріяльну шкоду, але й один смертельний випадок, 12 важчих та коло 200 легких поранень.

ТЕНІС НА СОЮЗІВЦІ

Ю. Харук, Ю. Савчак і З. Снилик здобули перемоги у першому турнірі сезону

Ю. Попель (перший зліва) вручив нагороди д-рові Ю. Харукові і Д. Чорнієві.

Союзівка. — Юрій Харук (УТК Чикаґо - Союзівка) здобув багато чаш на Союзівці, добиваючись приматів у всіх вікових групах юнаків і то часом без втрати одного сета, але щойно цього року, вже як лікар, він добився чемпіонату в групі чоловіків.

Перебуваючи кілька років на сході ЗСА, Юрко минулого місяця закінчив медичну школу у Філядельфії і приїхав на оселю УН Союзу вже як доктор медицини, щоб взяти участь у першому тенісовому турнірі цього сезону за чемпіонати УСЦАК-Схід.

Турнір, що його влаштовував КЛК, відбувся тут в суботу і неділю, 8-9-го липня, в чудову соняшну погоду з участю 26-ох змагунів, які змагались у трьох вікових групах.

У групі чоловіків д-р Ю. Харук перебив дорогу Денисові Чорнієві (КЛК) до п'ятого підряд чемпіонату, перемагаючи його у фіналі вислідом 1-6, 6-1, 6-4. У півфіналах д-р Харук елімінував Адріяна Кутка (УСО „Тризуб") 6-4, 6-1, а Д. Чорній Евгена Олинця (УСО „Тризуб") 6-1, 6-0.

У групі сеньйорів 35 і 45 років і вище свій примат затримав Юрій Савчак (УСО „Тризуб"), перемагаючи у фіналі Юрія Петрикевича (КЛК), 6-2, 6-1. У півфіналах Ю.Савчак переміг Юрія Грабця (КЛК), 6-2, 6-1, а Петрикевич Володимира Булу (Союзівка), 6-4, 6-0. В групі переможених Юрій Витанович (КЛК) переміг

(Закінчення на стор. 3)

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ НА СОЮЗІВЦІ

Ню Йорк. — Окружна управа СУА Ню Йорку влаштовує в неділю, 20-го серпня ц.р., одноденну прогулянку на Союзівку, де відбудеться День союзянки під гаслом: „Ми з Україною". Автобус відправиться о год 7:30 ранку з-під домівки СУА, 108 Друга авеню. Місця можна замовляти, посилаючи чек на 18 дол. випов нений на UNWLA, до: Stefania Kozowych, 125 E. 4th St., New York, N.Y. 10003

СПОРТОВА ШКОЛА УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Ґлен Спей, Н. Й. — Тут на оселі Українського Братського Союзу „Верховина" від 23-го липня до 19-го серпня ц.р. відбуватиметься спортова школа для юнацтва у віці — 6-16 років. Викладачами у спортовій школі будуть професійні інструктори, учителі та досвідчені опікуни, з таких ділянок спорту, як копаний м'яч, відбиванка, теніс, плавання та інші. За додатковими інформаціями та аплікаціями треба писати до: Ukrainian Sitch Sport School, 680 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Андрей Ґромико — символ ери „нєт"

Смерть Андрея Ґромика 2-го липня 1989 року на його 79-му році життя на серцеву атаку після видужування від мозкового удару — це формальне закінчення одної ери, тісно пов'язаної з його іменем. Насправді та ера закінчилася з його відходом із становища міністра закордонних справ у 1985 році, проте він завжди фігурував між найвидатнішими постаттями большевицького синедріону, навіть тоді, коли Міхаїл Ґорбачов у ході чисток, що їх переводив, скреслив його навіть із членів Політбюра. У більш, як півтористорінковому коментарі „Ню Йорк Таймсу" з приводу його смерти згадується там про нього, як „Містера нєт" — так називали його в міжнародних дипломатичних колах. Його постійне „нєт" на всі західні ідеї і пропозиції стало приповідкове. Воно символізувало ту щільну Залізну завісу, яку встановила большевицька революція у жовтні 1919 року. Правда, перші два совєтські міністри закордонних справ — Чічерін і Літвінов — старалися зберегти із Заходом сякі-такі взаємини, здаючи собі справу, що повна ізоляція мусить препогано відбитися на економіці. Але Ленін після короткотривалого експерименту з Новою економічною політикою (НЕП) не дбав про економіку. Сталін уже був патологічним фанатиком марксизму, запаморочений ідеєю знівечення капіталізму у світі та заведення скрізь комунізму з його центром у Москві, а Хрущов також фаворизував Ґромика, вважаючи, що Ґромико такий льояльний Кремлеві, що слухатиме також його.

Коли Нікіта Хрущов при всіх своїх простацьких манерах із „історичним" биттям черевиком по столі в Генеральній Асамблеї ООН, був таки кольоритною постаттю, то трудно сказати це про Ґромика. За 28 років свого урядування на становищі міністра закордонних справ — його обличчя було завжди похоже на кам'яну маску його усміх був неприємним викривленням уст, він подобав на патик зодягнений у чорне вбрання. На Раді Безпеки ООН він палко боронив „право" СССР збройно інтервеньювати в Чехо-Словаччині у 1968 році, щоби збройно „рятувати загрожений комунізм" (доктрина Брежнєва) і він палко обороняв інвазію СССР на Афґаністан (1979). Не дивниця, що він був одним із найперших і найбільш завзятих противників Міхаїла Ґорбачова і що послідовно Ґорбачов його відсунув від керми закордонної політики покликавши на той пост „гладкого" Едуарда Шеварднадзе, дармащо Ґромико вивчив англійську мову, а Шеварднадзе все ще мусить користуватися перекладачами. Але нема чого дивуватися британському прем'єрові Марґарет Тачер, що вона, побачивши вперше М. Ґорбачова у 1983 році була приємно вражена різницею, яка відрізняла Ґорбачова від Ґромика. Коли Ґромико відстрашував своєю похмурою фізіономією і своїм арогантським „нєт", то Ґорбачов всміхався, жартував, запевняв про бажання завести реформи в Совєтському Союзі та жити мирно із зовнішнім світом. Природно, що Марґарет Тачер схарактеризувала Ґорбачова, як людину, з якою „можна говорити", коли з Ґромиком говорити не було можливо. З цілої ґалерії совєтських дипломатів, які вешталися по світі — ще найбільше до Ґромика схожим був Вячеслав Молотов, також похожий на неповоротний стовп, намазаний грязюкою, до якого невідомо як і з якого боку приступити.

З відходом із цього світу Андрея Ґромика зійшов із сцени один із старих і непримирливих фанатиків-большевиків. Цікаво, в його житті були етапи, коли він був на дипломатичній службі в амбасаді СССР у Вашінґтоні та в Лондоні. І він залишив книжку спогадів, але вони, за західніми оцінками, нецікаві, це не спомини Черчілла, Айзенгавера чи Ніксона, всі вони змальовують епоху. Ґромико не був творцем епохи. Він був її продуктом і так досконало виконував свою ролю слухняного робота, що став символом своїм „нєт". Очевидно, він, залишивши двоє дітей і семеро внуків, напевне викликав у них природний жаль по небіщикові. Але сумнівно, чи будь-хто з громади СССР жаліє що його не стало і напевне нема ні одної людини з округло чотирьох більйонів мешканців світу, який на мить пожалів би, що не стало Андрея Андрієвіча Бурмакова, (так стоїть у метриці) перезваного на Ґромика. Може хтось знайдеться, що напише монографію про того селянського сина, народженого на Білорусії, який добився найвищого становища в совєтській дипломатії і став одним із найвпливовіших членів Політбюра. Кажуть, що він пінився на Ґорбачова за те, що в Польщі й Мадярщині відмовилися від однопартійного монополю і що в СССР толерують національні „контрреволюційні" фронти. Приятелював політично з Ліґачовим, який оплакував його смерть. Хоч ми, українці, не захоплюємося ні одним большевицьким вельможею, все ж кращі перспективи для українства за Ґорбачова, ані ж були б за Ліґачова. А вже найменше жалю у нас немає з приводу відходу Андрея Андреєвіча Бурмакова-Ґромика, „Містера Нєт".

Степан Женецький

ЦАРСЬКА „ДУМА" І ҐОРБАЧОВСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ

Західні знавці сучасної московської комуністичної імперії, що скривається під чотирма зловіщими буквами СССР, обговорюючи нещодавні ніби то „демократичні" ґорбачовські вибори, в яких обрано „Народний конґрес", що складається із 2,250 делеґатів-послів, цілком вірно порівнюють його до царської Думи, що була обрана в царській Росії в 1905 році. При тому цікаво відзначити, що і царська Дума і комуністичний, а вірніше, ґорбачовський „Конґрес", обоє були створені після програних воєн московської імперії в Азії: царської в 1905 році з Японією і комуністичної в 1989 році в Афґаністані. Перед початком нового століття, сьогоднішня комуністична Москва, 1989 року, розхитана національностевими і ліберальними неспокоями, не додержуючи кроку з технологічним розвитком, нагадує царську Росію з 1905 року.

„Я не володію Росією, нею управляють десять тисячей чиновників", — сказав був свого часу цар Микола II. Це саме можна сказати і про сьогоднішню комуністичну московську імперію. Останні вибори — це є хитре намагання обійти чиновників Комуністичної партії і державних бюрократів, за допомогою яких Ґорбачов плянує передати владу 542-членній Верховній Раді, яка має діяти, як нібито парлямент.

Подібно як до Думи, перші вибори „народних кандидатів" до „Конґресу" були проведені чудернацьким способом, що нагадує англійську демократію перед виборчою реформою в 1832 році, або американську скомпліковану електоральну систему в перші сорок років існування республіки, поки вона була демократизована в 1820-их роках Андру Джексоном.

Як батьки-засновники Америки не знали, добрі інтенції є безвартісні, якщо немає постійної політичної структури-організації, за допомогою якої можна їх провести в діло. Як це виявилося недавно в Китаї, мільйон протестуючих студентів і робітників у столиці Пекіну причинилися тільки до того, що від влади був відсунений ліберал Жао Зіянг та допомогли захопити владу твердолобому консерватистові Лі Пенґові, який повернув назад годинник демократизації Китаю.

Мільйон демонструючих людей не може виходити на вулиці кожного дня шість місяців підряд. Вони не мали політичної структури (організації), за допомогою якої їхні політичні пляни могли б бути узаконенні.

Натомість державні органи — армія, політична поліція і державна бюрократія — діють далі. Їм треба тільки перечекати сильні хвилі протестів, які перестануть в наслідок вичерпання. І вони далі залишаються, готові накинути свій провід новому поколінню.

В царській Думі імперські, чутливі, чесні і добродушні ліберальні інтелектуали і комерсанти думали, що вони збудують саме таку політичну структуру, яка мала б перетворити велику імперію в демократичну, озахіднену, конституційну монархію. Великі, благородні ідеї! Але царська державна бюрократія не хотіла тих ідей; цар Микола II, що був дуже впертий і тупий, також не хотів їх; більшість Охрани (КҐБ тодішніх часів) рівнож не хотіла тих ідей.

У сьогоднішньому СССР зразу заіснували далекойдучі пляни, щоб викаструвати Верховну Раду з корисних можливостей та зробити її безсилою. Енерґічний партієць, колишній партійний ватажок Москви, Борис Єльцин і головний дисидент Андрей Сахаров — були переголосовані партійцями, які мають велику більшість у 2,250-членному Конґресі народних депутатів.

А. Сахарова на Заході вважають за добродушного, чесного зодягненого у фрак ліберального депутата з царської Думи. Натомість гарячковий, жвавий, улюбленець москалів Єльцин знайшов собі місце у Верховній Раді: хоч його переголосували партійці, але йому відступив своє місце один депутат-росіянин із Сибіру. Ґорбачов без жодного спротиву прийняв його до свого партійного проводу. Припускають, що Єльцин з вдячности, Ґорбачову, що прийняв його до свого гурту, буде служити йому лютою собакою, що буде гарчати на таких конкурентів Ґорбачова, як Єгор Ліґачев: „Кусай Борисе, кусай!". Єльцин має вільний доступ до телевізії, де дає свої коментарії до подій дня. Ясно, що маючи такого „союзника" в Конґ-

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Олег М. Волянський

„ПЕРЕСТРОЙКА НЕ ДЛЯ ХАХЛІВ"

Про надуживання психіятрії у Совєтському Союзі ми чули, починаючи із 1960-их років. Ми знаємо, що зокрема над українцями совєтські власті знущалися у „психушках", головно за часів Брежнєва з Андроповим, як це сталося з ген. Петром Григоренком, лікарем Миколою Плахотнюком, кібернетиком Леонідом Плющем та багатьма-багатьма іншими, менше відомими.

Зараз чуємо багато про демократизацію та лібералізацію під проводом генсека Ґорбачова, однак факти вказують на те, що, принаймні, якщо йдеться про Україну, то Ґорбачов приніс, як сказав би наш геній Тарас Шевченко, „великих слів велику силу та й більш нічого..."

Анатолій Ільченко, учитель математики, за свою дисидентську діяльність карався у спеціяльній психіятричній лікарні у Дніпропетровському в роках 1986, 1987 і 1988, тобто вже за часів „перебудови" в СССР. Про свій побут у тій психотюрмі він написав докладний зміст, що є частинно передрукований у „Інформаційному бюлетені Міжнародної асоцяції про політичне вживання психіятрії" з травня 1989 року. Ільченко описує на лише пониження людської гідности і тортури, що їх терпіли політичні в'язні у цій „лікарні", але також пише про те, як деякі лікарі співпрацюючи з КҐБ, ламали присягу Гіпократа і діяли на шкоду своїм пацієнтам. Ось, коротко деякі епізоди з його розповіді: „Лікар перестеріг мене, що не смію навіть пробувати нарікати, бо він і так не пропустить моїх скарг, а якщо моя родина буде скаржитися, що до мене погано відносяться, то він напише, що під час зустрічі з ними я був у маячному стані і говорив неправдиві речі". Ільченко далі розказував про такий інцидент: Пацієнтів водили до лазнички не коли було треба, але лише в певних годинах, і коли він одного разу попросив наглядача Іванова провести його до убікації в інший час, то цей вдарив Ільченка сильно кулаком по голові, так що Ільченко упав на землю, і наглядач сказав: „Дурню, при викни до обставин. Ти думаєш що ти в лікарні, а ти в концентраційному таборі!"

Цікавий також інший інцидент: Ільченко, розмовляючи з одним із співв'язнів, що вже довго карався там, запитався його, чи він пам'ятав Леоніда Плюща. Цей перестеріг його, що головна лікарка Нелі Міхайловна, тяжко карає тих, що бодай, згадають це прізвище. Ільченко розказує також про те, як лікарі „лікували" інєкціями хемікалій, що спричиняли великий біль та непритомність.

Під натиском публічної опінії Ільченка звільнено із спеціяльної психіятричної лікарні" у Дніпропетровському 15-го липня 1988 року. Однак 23-го грудня 1988 року його знову інтернували на вимогу КҐБ, але тим разом у звичайній психіятричній лікарні у Миколаєві. Йому закидали, що він, мовляв, загрожував безпеці психіятрів, але в дійсності це сталося тому, що він був активним членом Української Гельсінкської Спілки та збирав підписи на петиціях за зліквідування нуклеарних електростанцій в Україні. Розпитуючи його, так звані лікарі та каґебісти цікавилися Українською Гельсінкською Спілкою, котру називали антисовєтською організацією, і спеціяльно були зацікавлені тим, з ким Ільченко зустрічався у Львові та Москві. Вони були дуже затурбовані фактом, що Александер Подрабінек, виконуючий функцію дорадника для американських психіятрів, котрі мали відвідати Совєтський Союз, плянував представити їм Ільченка. Під час розпиту грозили Ільченкові, що коли він звернеться за підтримкою до „антисовєтської коаліції", то він згине у „психушці", при чому заявили: „Перєстройка нє для хахлов".

26-го січня 1989 року Ільченка допитувала комісія із восьми лікарів і психологів. Йому закидували, що він не хоче служити в совєтській армії, що робить наклепи на Совєтський Союз, спеціяльно описуючи своє тяжке пербування у спеціяльній лікарні у Дніпропетровському. Хоч на думку лікарів, він не вважається психічно хворим, — йому все таки затримали діягнозу схізофренії, щоби, якщо він повернеться до своєї попередньої діяльности, могли його без труднощів знову замкнути у „психушці". Йому закидали, що він плянує зустрітися із американськими психіятрами, і запевняли його, що цього ніколи не станеться, бо він, мовляв, „хуліґан та інтриґан". Йому грозили довгим „лікуванням", якщо він не зірве контактів „із злочинцями з Української Гельсінкської Спілки".

23-го лютого 1989 року перевезли Ільченка до звичайної психіятричної лікарні у Москві, а 7-го березня ц. р. він мав розмову з американськими психіятрами у відомій „психушці" ім. Кащенка в Москві. 12-го березня перевезли Ільченка назад до Миколаєва, де тим разом відносились до нього чемно, і на другий день, тобто 13-го березня 1989 року, його звільнено, хоч не відомо на як довго.

Вмілою пропаґандою своєї „перебудови" та „гласности" Ґорбачов здобув собі чимало ентузіястичних прихильників на Заході, однак, якщо йдеться про Україну, то ми не бачимо причини до надмірного оптимізму, бо й у ділянці зловживання психіятрії „перєстройка нє для хахлов".

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вакаційну лектуру

Чи може бути кращий вакаційний відпочинок, як із книжкою в руках? Коли протягом року у нас усіх, а вже зокрема у всіх дуже зайнятих (а хто не є зайнятий?) майже не стає часу на лектуру лише для розваги, так вже на вакаціях хочемо звичайно додати до відпочинку і читання для приємности, а не з обов'язку.

Тож нема чого дивуватися, що де не поглянемо на пляжі, біля басейну, над річкою чи в затишку дерев, очі людей не спрямовані на телевізійний апарат (який на вакаціях відходить на другий плян) — а на книжку.

Це приємне явище завважуємо і серед нашої української публіки на вакаціях. Але яка ця вакаційна лектура у наших читачів? Майже як правило, зокрема у молодшого за нас, „сеньйорів", покоління, ця лектура — книжки англійською мовою. Розуміється, це саме ствердження робимо, коли кинемо оком на книжки в руках дітвори і молоді. Але, правду кажучи, чи можемо тому дивуватися? Чи багато є тепер українських легких змістом книжок, які б відповідали вакаційним настроям а тисячі яких можемо найти іншими мовами, але не українською? Але чи давніми роками була у нас література легкого жанру?

Чомусь ми, українці, як правило в писанні дуже поважні, поетичні та патріотичні, і такими були колись та є тепер. Тому колись, коли ми були ще молоді, на вакації брали до читання майже завжди переклади зі світової літератури або польською мовою, яку ми усі з Західньої України добре знали.

Тепер навіть перекладів із світової літератури українською мовою немає, і тому наша вакаційна лектура майже стовідсотково мовою місця нашого поселення.

Де ж українська, приємна і легка книжка, добра на вакації? Переходимо думкою, що появилося на українському книжковому ринку в останніх часах, шукаємо гарячково, щоб знайти принаймні декілька доказів, що ми не є праві. Але все те, що ми бачили і читали, це або збірка поезій, або спомини, або історичні довідки. А те, що появилося із літературно-оповідного жанру стилем та змістом пов'язане доконче з українськими проблемами, виідеалізоване, часом штучне та ніяк не відповідає справжньому життю звичайної людини. Ось саме недавно довелося прочитати нову повість одного з наших найкращих прозаїків. Форма прегарна, але чи дійсно люди в передвоєнній Україні безустанку вели лише політично-патріотичні розмови? Чи ті герої повісті, серед яких можемо (якщо ми пережили ці часи з-перед Другої світової війни) знайти багато відомих справжніх постатей з українського середовища, не були також звичайними собі людьми, які часом таки говорили і про любов, і щоденне життя?

Минулого тижня на одному з українських вакаційних осередків стояли побіч себе два авта: в одному з них сиділа відома як книжковий міль високоінтелектуальна людина, а в другому — десятирічна дівчинка, яка „поликає" книжки. Обі були заглиблені у свою лектуру. У старшої це було кишенькове видання повісті популярної американської письменниці легкого жанру, а в молодшої — одна із книжок серії Алфреда Гічкока.

Чи можна їм дивуватися?

О-КА

Павло Мовчан

* * *

На дзеркало води вже дише сизо холод,
розмивчасто тремтять углиблі береги,
і високо росте туману мур навколо,
і подолать його не вистачить снаги.

Шоломи копичок, нагускле верховіття...
Над вінцями очей пливе підталий лід,
і торчать цвіркуни лунко одноманіття,
і кажани крильми клинцюють темний світ.

Мурується, росте туман під саме небом
ув'язнена кричить десь пташка чи душа?
І погляд поміча — мур вигнавсь довкіл тебе,
і пташці ти кричиш: — Мене-е не-е залишай-ай...

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

XII

Там починається „наука", з початком якої звіра застрашують палаючими навколо нього вогнями і привчають його позбутися лоскотливости його вразливої шкури. Потрохи слон звикає до людського товариства і вчиться брати з людських рук їжу, після чого, на вищому ступені едукації, слона вчать розуміти різні команди: „Клякни", „Встань", „Іди веред", „Зломи гиляку над головою", „Розторощ" ітд. Слони дуже кмітливі звірі, і вже після тижня навчання вони розуміють і запам'ятують коло десятка таких команд. Магуди теж привчають їх носити вантажі на хребті, при чому приспівують їм традиційні пісеньки: „Тепер ти вже не 'банва" (дикий слон), ти вже є 'гаті' (освоєний слон), ти вже належиш до нас. Як будеш добре поводится, годуватимемо тебе, як ні — будемо бити". Вже після трьох тижнів такої школи слона вважають зовсім освоєним і продають його майбутньому власникові.

Фільмування почалося осінню 1957 року, недовго Борисової виправи до Англії по три перші авта. Борис з Інґер і сином Михайлом перші прибули до мисливського табору раджі Ґавріпур і намітили плян фільмових операцій. Коли приїхала фільмова екіпа, а накінець і сам Томас, все було готове і фільмарям вдалося схопити на плівку віс фази ловів на слонів, а теж і проґрес едукації слонів.

Для другої частини фільму про тигроловів операції перенеслися до табору давнього Борисового приятеля магараджі Куч Бігару в Ассамі, недалеко від бгутанського кордону. В околишніх джунґлях роїлося від тигрів, а зі сусідньої плянтації чаю якраз тоді донесли, що тигр-людоїд загриз місцевого робітника. Його наскок повторився знову два дні пізніше, але цим разом індійцеві, що стинав дерево на межі лісу, вдалося врятуватися від смерти. Коли ще ввечорі до табору підступили два молоді тигри і стали з цікавістю оглядати гостей, фільмарям з Голливуду стало зовсім моторошно. Лови на тигра пляновано звичайним способом, вживаючи прив'язаного буйвола як принаду і слонів для кільця облави. Але Борис знав, що в недоступному закутку Індії, на схід від Бгутану, проживає примітивне плем'я, що ще ловить тигрів стариннною методою, за допомогою сіток і списів. Але як їх зфільмувати? І на це Борис знайшов раду. Він поїхав у їхнє селище і, заплативши ватажкові племені, звербував 550 тигроловів з їхнім мисливським знадіб'ям і привіз їх у 12-ох винайммлених автобусах через 150 миль лісових доріг до табору Куч Бігару, де всі були переконані, що такий екстраваґантний плян ніколи не вдасться.

Ловля тигрів цією методою була улюбленим спортом старинних королів Ассаму. Напівголі мисливці із своїми довжелезними бамбусовими списами заходилися розпинати свої сітки у формі широкого колеса, що одним краєм притикало до відкритого степу — савани. Там споруджено звужений, полотном обведений прохід до сітчаної пастки, а навколо поставлено вежі для фільмування. Коли слоняча облава загнала тигра в обгороджене коло, сітки замкнулися і звірюка, що намагалася через них проскочити, зустрічалася з наїженими списами і, накінець, поколена опинялася в пастці.

Борис не тільки організував табір і керував усіми мисливськими операціями, але й займався таборовою кухнею і подавав на сніданки свої „тигрові стейки а-ля Борис", що все здобували ентузіястичний аплявз.

Менш успішно закінчилася друга фільмова продукція, зорганізована Борисом в 1961 році для французького кінопродуцента, який плянував епічний фільм на тлі історії Ассаму, в якому мали відбуватися кавалерійські бої з участю тибетських вершників, а головною сценою мало бути зруйнування селища в джунґлях чередою диких слонів. Борис зорганізував 170 тибетських коників і 180 слонів, у джунґлях побудовано оселю, 40 хатин, а як статистів-бійців Борис заанґажував три сотні колишніх вояків із славного непальського племени — ґурків. 20,000 долярів, що їх заплатив продуцент, як аванс, скоро розійшлися, а на телеграми Бориса приходили відповідні „фонди в дорозі", а тим часом він мусів платити із своєї кишені за костюми, платні для ґурків і харчі для слонів. Справа підозріло протягалася, незаплачені рахунки нагромаджувалися і накінець прийшла телеграма від продуцента: „Дорогий Борисе, ти знаєш, що я тебе ніколи в біді не залишу". Це була остання вістка від компанії, що збанкротувала. Войовничі ґурки, озброєні своїми кривими ножами „кукрі", вчинили ворохобню і тільки з трудом вдалося Борисові вмовити їх прийняти тільки одну четвертину решти належних їм грошей. Для покриття цих видатків і всіх інших зроблених зобов'язань прийшлося Борисові позичити великі гроші на лихварський (але зовсім звичайний в Азії) 4-відсотковий місячний відсоток. Це був не перший, і не останній раз, коли Борисове підприємство кінчилося фінансовим крахом.

Готелеві невдачі, кінцеві роки Бориса

Про дальші події в житті Бориса розповідав нам його син Олександер під час зустрічів у Катманду. З трудом наладнавши свої фінанси після невдачі з французьким фільмом, Борис продовжував адмініструвати своїм готелем, який він все уліпшував, організував мисливські виправи, подорожував по світі. Його три сини навчалися в приватних школах у Данії, Австрії і Швайцарії, здобувши вищу освіту в европейських університетах. Роял готель процвітав, але на 15-му році його існування прийшов несподіваний кінець. З генералом Багадуром, власником палати, мав Борис довгореченцеву умову про винайм на 99 років. Але в 1969 році генерал односторонньо зламав умову, щоб готель принести, як дарунок, своїй американській приятельці. Романс не тривав довго, американка повернулася додому, а готель, з якого, „видворено" Бориса, незадовго після цього збанкрутував без доброго керівництва.

Борис почав шукати спільника з потрібним капіталом для будови нового готелю, а тим часом відчинив у Катманду ресторан, що називався, очевидно, „Борис". Частину фондів на нове підприємство пощастило Борисові роздобути в формі позички Світового Банку, що фінансував економічний розвиток країн „Третього світу", решту грошей вклав індійський готелевий підприємець, з яким він мав умову на базі 49-51, тобто мав Борис бути партнером без повного контролю. Новий модерний готель під назвою „Як і Єті" відкрито в 1977 році. Досі це найкращий готель у центрі Катманду, відзначений чотирьома зірками в туристичних довідниках. Знову головну свою увагу присвятив Борис для влаштування першорядного ресторану і якнайкращої обслуги гостей, але фінансове господарство вже не було в його руках. Він почав завважувати поважні грошові неполадки, у свою некористь і, побачивши що його використовують, зажадав повного вгляду в книговодство готелю та перевірки фінансових документів. На це партнер не погодився і зірвав спілку. Як нам розповідав Олександер, батько був все безмежно довірливий і ніколи не прив'язував ваги до подробиць і леґальних формальностей, і багато його договорень були просто „на слово" і потиск руки. Так і його партнерство в „Як і Єті" ніколи не було правно оформлене в належний спосіб, і тому індійцеві не було важко позбутися невигідного спільника.

Цього нового удару Борис уже добре не переніс, і не під силу було йому вже починати щось нове. До того і його здоров'я почало підупадати. Знеохочений і розчарований

(Закінчення на стор. 4)

Вечір в пам'ять Б. Антоненка-Давидовича

Заходами культурно-освітньої референтури Округи СУА, Огайо, 26-го травня в домівці СУА у Пармі відбувся вечір, присвячений світлій пам'яті письменника Бориса Антоненка-Давидовича. Голова референтури Дарія Городиська відкрила вечір, привітала гостей, а передовсім прелеґентку, гостю з України Ярину Тимошенко, дочку покійного Бориса. В коротких словах згадала про тернистий життєвий шлях і багату письменницьку спадщину Б. Антоненка-Давидовича. Опісля вітала гостю з України, за професією бібліотекарку, Нілю Винярську від Клюбу книголюбів при 12-му відділі СУА. Окружною головою СУА Огайо є Ірина Свистун, у гостинному домі якої в Ірі, Пенсильванія, Ярина перебуває. Ярина є родичкою Ірини Свистун. Метою Ярини є видати твори свого батька, можливо у двох томах. Потім виступила головна прелеґентка Ярина Тимошенко. Вона змалювала сильветку батька, його тяжкий шлях та багато цінних праць у формі прози і поезії. Вона прочитала автобіографію батька.

Народився Борис Антоненко-Давидович 5-го серпня 1899 року в місті Ромнах на Полтавщині в родині машиніста-залізничника. По матері Бориса Юлії Яновській рід походив зі Сорочинець і в якійсь мірі був посвоячений з Гоголем. Але Борис не прив'язував до цього значення. Його більше прив'язував батьківський рід, бо з оповідань діда Михайла якийсь предок, козак Антоненко, мав таку фізичну силу, що голіруч задавив циганського ведмедя. Тому селяни прозвали силача Антоненка Давидовичем, від ім'я Давида. Але в середині XIX століття рід козарлюги Антоненка здрібнів і навіть змінив прізвище на Давидов, з російського „общества". Потім Борис повернувся до свого первісного прізвища Давидович, більше духово з ним пов'язаним. Перші роки дитинства Борис провів у Брянську в чужому оточені і лише маючи 6 років в Охтирці, де він ходив до гімназії, навчився добре володіти українською мовою, мимо шикан і перешкод російських учителів. На весні в 1917 році по закінченні охтирської гімназії, він вступив на природничий відділ фізико-математичного факультети Харківського університету, а потім перейшов до Київського інституту народної освіти. В 1916 році в гімназійному журналі він помістив нарис „Моя поїздка на Кавказ", що стало прообразом до пізнішого „Землею українською" та оповідання „Збруч". Роки революції, політична боротьба породили в його душі приспану жадобу рідної мови і літератури. Появляються оповідання українською мовою „Смерть", „Печатка" та „Землею українською". В своїх критичних творах автор розправляється з комуністичнам партійництвом і русифікацією. В його творах жевріє іскра любови до України, рідного народу. Партійні критики дошукуються у його творах різних злочинів, як націоналізм, антисемітизм і починаються шикани та невимовні труднощі. Справді причиною було, що він любив Україну і бачив та виявляв насильства над нашим народом. Борис не тільки прозаїк і поет, але й блискучий промовець. Всюди у нього промінює любов до України і ненависть до Москви. Коли нагінка на українських письменників посилилася, він виїхав до Алма-Ати, столиці Казахстану, де працював редактором видавництва. 2-го січня 1935 року його таки заарештували і безпідставно засудили на 10 років тюрми. В дійсності Борис перебув на засланні серед жахливих обставин 21 рік і повернувся до Києва аж у 1956 році, вже з підірваним здоров'ям.

Серед невідраних обставин, на клаптиках паперу, він пише роман „За ширмою". Відомий поет Симоненко дуже хвалив твори Бориса. Антоненко-Давидовеч також видатний мовознавець, перекладаач і літературознавець. Після поневірянь він написав мовний порадник „Як ми говоримо". Борис це оборонець людських і українських прав. Його захалявні „Сибірські новелі" повні жахливих сцен, поневіряння, але овіяні думкою оптимізму, що прийде для нас кращий час, для нашого знедоленого народу. Борис був репресований, а потім регабілітований, але вже не діждався, щоб видати його твори в цілості. Ярина, його дочка, взялася до цієї праці і має надію, що їй тепер це вдасться. Ярина прочитала з журналу „Укаїна" статтю свойого мужа, також писменника, Тимошенка про її батька. В тій статті Тимошенко підкреслює сильний і незламний характер покійного Бориса. Молодь любила Бориса за його щирість, характер і всебічне знання. Він ціле життя боровся і не заломився.

При кінці Ярина прочитала кілька віршів Бориса. Мимо його незавидної долі Борис завжди мав почуття гумору. Ярина приїхала зі своїм сином до ЗСА на його лікування. До речі, її син також любить писати. Ярина була приємно здивована таким зацікавленням творами її батька тут, на еміграції. Раділа, що і на Україні тепер почали видавати твори її батька і приготовляються величаво відзначити 90-ліття з дня його народин. Вона поділилася з численними присутніми цікавими деталями з похорону батька. Борис Антоненко-Давидович помер 9-го травня 1984 року і похований у Києві. На похороні зібралося багато людей разом з Чорноволом і Сверстюком, який проводив молитву. Оригінальний дубовий хрест на гробі виготовив небіж Косинки. Зібрана на цьому виїмковому вечорі публіка сердечно прийняла виступ Ярини. Опісля Ярина відповідала на запити і в кінці Дарія Городиська подякувала гості за таку цікаву доповідь. Присутні ще довго не розходилися додому, дискутували під враженням вислуханого та при смачній перекусці пань зі СУА. Були також книжки Бориса Антоненка до набуття, які Ярина радо підписувала.

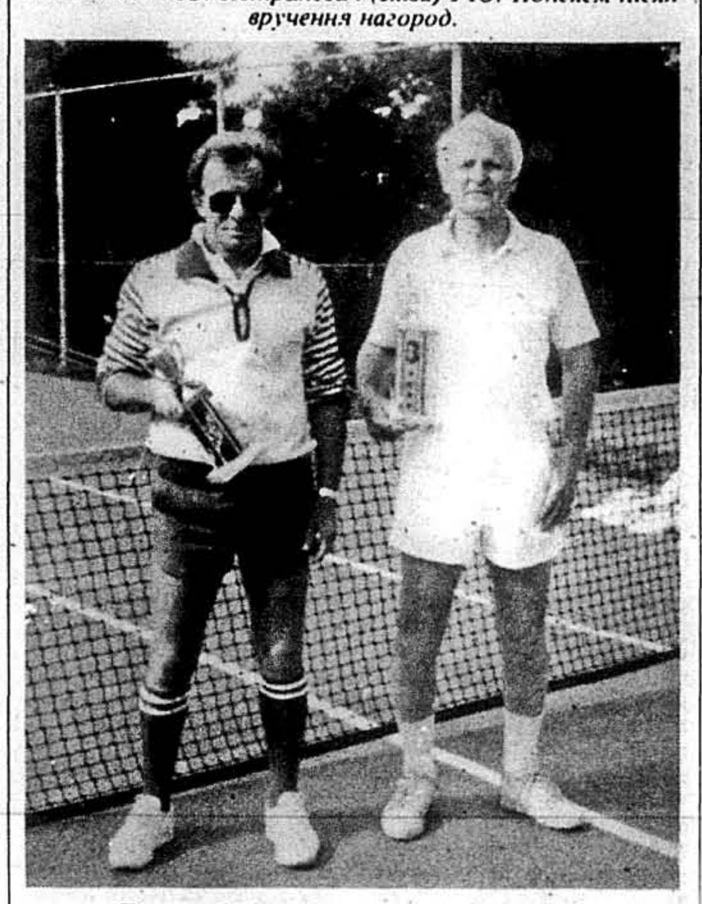
Д-р Володимир Боднар

Ю. Харук, Ю. Савчак і З. Снилик...

(Закінчення зі стор. 1)

Ю. Савчак і Ю. Петрикевич (зліва) з Ю. Попелем після вручення нагород.

Першун З. Снилик і фіналіст Р. Олинець.

Володимира Дзівака (КЛК) 6-4, 7-6.

У групі сеньйоріф 55 років і вище, Зенон Снилик (УСВТ „Ч.Січ") переміг ідентичними вислідами 6-1, 6-1 Юрія Ломогу (КЛК) і Романа Олинця (Союзівка).

Нагороди, уфундовані КЛК і УСК Ню Йорк, вручили фіналістам Юрій Попель, голова КЛК, який був господарем турніру, і члени комісії Ю.Савчак і З. Снилик.

Наступні змагання на Союзівці, у подвійних іграх, відбудуться в суботу і неділю, 12-13-го серпня. Зголошуватись слід в суботу в год. 9-ій ранку.

ПІДПОЛКОВНИК ОЛІВЕР НОРТ повідомив через своїх адвокатів, що він буде апелювати проти вироку судді Джерарда Ґісселла з минулого тижня. Після цієї заяви суддя Дж. Ґісселл сказав, що О. Норт не мусить платити суму 150,000 дол. кари, котру йому присуджено, аж до вирішення цієї справи в апеляційному суді. Минулої середи, 5-го липня, суддя федерального суду Дж. Ґісселл присудив підполковникові Нортові за його участь в Іраноконтра афері заплатити 150,000 дол. кари, засудив його на два роки тюрми умовно і на 1,200 годин громадської праці з молоддю. Цю останню частину свого покарання О. Норт хоче розпочинати негайно, бо ця програма тількищо розпочалася і він хоче бути в ній від самого початку.

ЯК ПОВІДОМИВ В ІНТЕРВ'Ю для південноафриканської газети „Йоганнесбурґ Стар" почесний Архиєпископ Кейптавну Кардинал Овен МекКен, Папа Іван Павло II має намір відвідати Південно-Африканську Республіку у травні 1990 року. Недавно у Вашінгтоні обговорювалася програма візити. Представник ватиканської канцелярії підтвердив намір Папи відвідати ряд африканських країн, однак зауважив, що „було б передчасно вказувати маршрут Папи". Папа відомий як активний противник системи апартеїду. У вересні минулого року він провів кілька годин на території ПАР, однак це була вимушена візита: його літак у зв'язку з поганою погодою був змушений перервати політ між Ботсваною і Лесото.

МІНІСТЕР СПРАВЕДЛИВОСТИ нового коаліційного уряду Греції Фотіс Кувеліс повідомив, що розгляд справи про видачу З'єднаним Стейтам терориста-палестинця Мохаммеда Рашіда буде відкладений на три місяці — до проведення позачергових парляментських виборів з зформування нового кабінету. М. Рашід, який перебуває у грецькій в'язниці, обвинувачений американською стороною в організації вибуху на покладі літака компанії Панамерікен у 1982 році. В результаті вибуху загинув японський пасажир і 10 осіб були поранені. Інцидент стався у повітряному просторі над Гавайськими островами.

Ґрадуація учнів курсів українознавства

„Рідна Школа" і курси українознавства ім. Т. Шевченка в Етобіко щороку врочисто відзначають учні курсів українознавства, що з успіхом закінчили навчання, завершене матуральними іспитами. В цьому році іспитова комісія під проводом директора Василя Дідюка в складі: Сестри Богданни, ЧСВВ, Марті Кравців-Барабаш, Марії Петренко та Івана Терефенка провела іспити, на яких свідоцтва злости одержали: Тамара Головка, Ганя Миколик, Михась Татарка, Леся Темнюк, Оксана Федак і Христя Фодчук.

Прощальний вечір-бенкет і баль абсольвентів підготовив комітет під проводом Ірини Федак, Славки Фодчук — гоови батьківського комітету і родичів ґрадуантів, який відбувся в суботу, 27-го травня, в Українському Домі ім. Т. Шевченка. Програму вечора відкрила голова підготовчого комітету Ірина Федак, а дальшою програмою керувала Христя Тхорик — колишня учениця курсів українознавства ім. Т. Шевченка, а опісля учителька географії цієї школи.

До залі під проводом директора і вчителів увійшли ґрадуанти із своїми ескортами під звуки маршу оркестри і зворушливі оплески понад 200 учасників. На обличчях ґрадуантів можна було зауважити радісну у їх житті подію. Раділи ґрадуанти, раділи їх родичі, знайомі і приятелі, раділи учителі і всі, що цього вечора зібрались тут, бож це молодь, яка після довгої та важкої праці навчання, „свого не цуралась", щоб закінчити курси українознавства і стати активною в суспільно-громадській праці, для добра і слави нашого народу.

Господиня вечора Христя Тхорик, вітаючи ґрадуантів, представила їх ескортам, а присутні рясними оплесками і співом „Многая літа" ентузіястично їх вітали. Стіл, за яким засіли ґрадуанти з ескортами, був чудово прибраний, а перед кожною з дівчат пишався букет троянд.

Зворушливою і радісною подією було вручення дипломів, що довершив директор школи В. Дідюк в асисті голови Шкільної Ради КУК — Торонто Люби Зараски, голови батьківського комітету Славки Фодчук і голови підготовчого комітету Ірини Федак. Ґрадуанти одержали крім чудових букетів рож, привіт від УНС та 25-долярові чеки, як признання за успішне закінчення курсів українознавства. Після цього ґрадуанти в супроводі піяністки Марти Кравців-Барабаш відспівали ґрадуаційний гимн „Ґавдеамус Іґітур". В імени учителів і батьківського комітету дир. В. Дідюк, ґратулюючи випускникам, побажав їм всього найкращого у їхньому подальшому житті з підкресленням не забувати ані одного слова, ані однієї теми, які вивчали. „Час вашої науки був спрямований на закріплення національної свідомости, вашого походження, затримання свеї рідної мови, культури, віри, — сказав директор. — Ваше навчання ще не закінчене, тому вчіться і чужого, але пам'ятайте „чиї ви діти", бо в цьому році, коли відзначаємо 175-річчя від народження нашого Великого Кобзаря Т. Шевченка — патрона вашої школи, також є Рік Української мови. Говоріть нею, вивчайте і гордіться нею... Продовжуйте ваше навчання, одержуйте такі знання і професії, в яких побіч своїх особистих кар'єр ви могли б добре прислужитися своєму народові, з якого ви вийшли". Щирою подякою учетелям, батьківському комітетові, о. крилошанинові Б. Остаповичеві за постійну духовну опіку вже довгі роки над „Рідною Школою", батькам, комітетові, що так гарно приготовив прощальний вечір та організаціям Українського Визвольного Фронту і Українському Домові ім. Т. Шевченка, де приміщується школа.

Через „Рідну Школу" і курси українознавства ім. Т. Шевченка протягом довгих років пройшли сотні свідомих свого „я" українських юначок і юнаків. Ідіть в життя, пам'ятайте, що ви діти великого і славного українського народу. Директор, зокрема, подякував голові шкільної ради КУК за її участь у нашій імпрезі, підкресливши її активність та всебічну допомогу у праці і розвитку всіх шкіл в Торонто.

Спільний ґрадуаційний бенкет, що відбувся 5 травня 1989 р. на оселі „Київ", зібрав всі наші школи та сотні учасників, які перший раз побачили наших ґрадуантів і почули про працю шкільної ради. Люба Зараска опісля зложила привіт. Дальші привіти зложили: Тарас Піх — голова відділу ЛВУ (спонзор „Рідної Школи"), В. Федак — голова Осередку Сум, голова батьківского комітету С. Фодчук, Маруся Матла — від кредитової спілки „Будучність", яка рівно ж вручила всім ґрадуантам щадничі книжочки з сумою по 100 дол., які на їх конто вклала кредитівка, та голова Українського Дому М. Дудар.

Від ґрадуантів з 1987 р. вітала і бажала їм всього найкращого Люба Токарик, від 10-ої кляси прощала учениця Даня Захарчук. Ґрадуантки Оксана Фодчук і Тамара Головка, прощаючись зі школою, щиро і зворушливо дякувати своїм батькам, директорові, учителям з запевненням, що набуте знання вони використають у своїй дальшій праці. Своїх молодших друзів й подруг, що ще залишилися в школі, закликали йти їхніми слідами. Всі промовці висловили велике признання ґрадуантам за успішне закінчення курсів українознавства, з надією, що набуті знання будуть використані для праці в українській громаді. Господиня програми Христя Токарик щиро дякувала всім, що в будь-який спосіб причинилася до успіху вечора. Вона недавня випускниця цієї школи, тепер активна сумівка-виховниця, добре зрозуміла, що дала їй українська школа. Дякуючи директорові, учителям і всім, що виступали у програмі вечора, спільним співом „Христос Воскрес" закінчили програму.

Перший вальс належав ґрадуантам з ескортами, другий з родичами, а третій полонив усіх до танку охочих, що під звуки гарної оркестри продовжували вечір забавою. Мені, як батькові ґрадуантки, хотілось би щиро подякувати директорові і учителям і всім тим, що так гарно підготовили цей ґрадуаційний вечір.

М. П.

Чергове досягнення української щадниці „Тризуб"

Зріст членства, збільшення мастку, придбання нового приміщення з модерним влаштуванням, вища дивіденда від ощадностей та низькі відсотки від позик — все це чергові досягнення кожної фінансової установи.

Заплановане в липні ц.р. перенесення головного приміщення щадниці „Тризуб" в Нюарку треба уважати одним із чергових її успіхів.

Економічний сектор, зокрема, добре зорганізовані фінансові установи, є важливою ділянкою в організованому житті кожної етнічної групи в Америці, особливо в українському житті. При помочі дотації фінансові установи є запорукою і базою для кращої і успішної реалізації плянів наших громадських централь, наукових установ, політичних і молодечих організацій тощо. Можна сміло сказати, що чим кращий буде розвиток наших фінансових установ (банки, братські союзи, кредитівки), тим успішнішою буде праця усіх наших многогранних ділянок, з яких складається наша організована громада. До їх росту і збагачення повинен включитися кожний свідомий член української спільноти.

Українська щадниця „Тризуб" в Нюарку є однісю з найстарших фінансових установ в Америці.

Добрі заробітки в роках після Першої світової війни дали поштовх до створення власного банку, на заснування якого треба було мати стейтовий дозвіл („чертер") та відповідний закладовий капітал. Праця ініціятивного комітету, в якому знайшлися активні і відомі в громаді члени, увінчалася успіхом. В лютому 1922 року українці Нюарку зложили 4 тисячі долярів уділами, і на тій підставі отримали стейтовий дозвіл на ведення фінансової установи під назвою „Українська будівельно-позичкова каса". Завдяки довір'ю яким втішалася „Каса" — ріст установи був надзвичайно успішним, і за кілька років її існування ощадності зросли до одного мільйона долярів, що в тих часах було великою сумою.

Однак нормальний розвиток „Каси" був припинений в наслідок економічної депресії 30-их років. Велике безробіття та господарчий застрій спричинили кризи, в наслідок якої банкрутували фінансові установи, в яких люди часто тратили свої заощадження. Однак українська „Каса" встоялась, хоча її маєток зменшився до мінімальної суми, яка була необхідною, щоб затримати установу при житті. Тільки патріотизм і довір'я членства до своєї „Каси" зберегло її від повної ліквідації.

Нова еміґрація 50-их років застала „Касу" з 100-тисячним майном. Почався швидкий постійний ріст членства і майна. В 1958 році „Каса" перейшла до власного модерного будинку при Клінтон авеню та прийняв нову назву: „Ощадностево-позичкова асоціяція Тризуб". Згодом, для вигоди членства, в 1973 році щадниця відкрила філію в околиці українського поселення, церков та інших установ. А також змінила „чартер" зі стейтового на федеральний, що дає кращі можливості розвитку.

Через зміну населення, доводиться продати будинок при Клінтон авеню, і все діловодство перенести тимчасово до філії та окремого адміністративного приміщення. Черговим, одним із найбільших досягнень щадниці, є побудова просторого будинку на двоакровій площі в Ланока Гарбор, в якому крім найбільш модерних банкових влаштувань приміщуються також адміністративні бюра. Ланока Гарбор — це надморська місцевість в околиці Томс Рівер, де поселилося багато українців, зокрема емеритів. Необхідність „Тризубу" в тій околиці повністю себе виправдала, бо за кілька років свого існування сума ощадностей перейшла 20 мільйонів долярів.

В міжчасі куплено також площу в Іст Ґановер (біля Виппані) для евентуальної будови ще однієї філії в майбутньому.

В міру росту і розвитку щадниці, приміщення філії при Сенфорд авеню стає недостатнім, замалим. Тому в минулому році приступлено до будови нового приміщення, в тій самій дільниці, при тій самій авеню (число 767). Це і є найновіше, чергове досягнення щадниці „Тризуб". Нове приміщення, подібно як філія в Ланока Гарбор, має найбільш модерні влаштування для вигоди клієнтів і працівників. Про дату відкриття приміщення буде окреме повідомлення в пресі.

Щадниця „Тризуб" сьогодні — це поважне фінансове підприємство з майном понад 50 мільйонів дол., яке постійно зростає. Ощадності в щадниці забезпечені федеральною аґенцією до висоти 100 тисяч дол. від кожного конто. Щадниця дає своїм клієнтам всесторонні фінансові услуги. Позички, т.зв. морґеджі, уділяється на вигідних умовах сплати та низьких (конкуренційних) відсотках. Дивіденди від різного роду сертифікатів, ощадностевих рахунків та інших інвестицій є вищими в порівнянні до інших того роду установ.

Постійний, може дещо консервативний ріст щадниці, крім великих загострень і вимогливих федеральних законів, все ж таки дає можливість уділювання пожертв нашим церквам, громадським, науковим, молодечим установам і організаціям. Тільки в минулому році, щадниця пожертвувала поважні суми грошей, зокрема варто згадати одноразову дотацію в сумі 25 тисяч дол. на Гарвардський проєкт.

Провід щадниці „Тризуб" знаходиться виключно в українських руках. Президент Володимир Зарицький, голова дирекції Петро Смук, директори Микола Гординський, Данило Ґуляк, Петро Ричок і Євген Мандзій. Більшість працівників також українці: Михась Стоцко, Євгенія Зарицька, Ева Риба, Гануся Лазірко, Ольга Бойко, Ірина Басняк, Наталка Козира. Довголітнім правним дорадником щадниці є також українець: адвокат Іван Романишин. Директори-емерити (дехто з них займав цей пост 25 і більше років): Анан Дубас, Петро Цап, Іван Вислоцький, Тарас Литвин, Александер Смаль, Ярослав Бігун, Роман Ричок та Андрій Кейбіда — користуються пошаною серед молодих членів сьогоднішньої дирекції.

Склад сьогоднішньої управи, настанова її членів до громади та постійний контакт з нею забезпечує щадниці дальший ріст, довір'я клієнтів та поважний вклад в наше організоване життя в Америці. Тому цілком оправданим буде побажання до нашого громадянства, щоб їх ощадності знаходились у своїй установі, бо тоді не тільки запевниться йому ще кращу обслугу, кращу винагороду від депозитів та кращі умови кредиту, але й уможливиться збільшити дотації нашим установам і організаціям.

Р.Р.

Борис Лісаневич...

(Закінчення зі стор. 2)

він почав дивитися в минуле, досліджував генеалогію роду Лісаневичів й історію родинного гербу. В цій справі він переписувався з українським еміґрантом в Арґентині, теж уродженцем Одещини. Він теж збирався писати кухарську книжку в якій хотів використати приписи, залишені матір'ю та свій гастрономічний досвід із цілого світу — але цей задум залишився одним із його нездійснених проєктів.

Борис Лісаневич помер в шпиталі в Катманду 20-го листопада 1985 року; похований він на місцевому цвинтарі англійської амбасади.

• •
•

Олександер, син Бориса, проживає із своєю молодою непальською дружиною і матір'ю Інґер (з нею ми не мали змоги зустрінутися) в Катманду, працює як економічний дорадник одного з непальських міністерств і займається експортом мистецьких виробів Непалю. Старший його брат Михайло живе в Індії, молодший брат — у Данії.

Кіра, перша дружина Бориса, одружилася вдруге, живе в Каліфорнії і там досі керує своєю балетною школою. Там живе і Борисова дочка Ксеня.

Борис як людина

Якою ж людиною був насправді Борис? Для цього найкраще подати уривки з його характеристики, що її накреслив письменник і антрополог Мішель Пісель у цитованій напочатку книжці про Бориса, написаній з кінцем 1960 років. Ось кілька цих цитат:

„Кожний, з ким я говорив про Бориса, додавав якусь особливу ревеляцію чи прикметну анекдоту про нього, і було їх стільки, що годі їх усіх тут подати. Одне тільки певне, що не можна досить сказати про Борисову щедрість і тепло. І ще дивно: не зважаючи на всі бурі в його житті, він не мав ворогів.

„Борис у своїх дивовижних і неймовірних переживаннях показується мистцем небуденного, людиною, яка найкраще проявляє себе в трудних обставинах, перемагаючи їх проти всіх сподівань. У своєму способі життя Борис є дестилятором приємностей, в їх якнайбільш пристрасних величних, екзотичних і мистецьких формах. Через усі ці контрасти й багату різнорідність свого життя Борис, коли його бачити з далекої перспективи, може видатися або якимсь мітичним героєм, або нестерпним чванько́м і майстром „показухи".

„Насправді, Борис є ні одним, ні другим, і всі що знають його тільки з репутації, зустрічаючися з ним вперше є відразу розчаровані і здивовані, коли бачать просту, скромну, безпретенсійну людину, ввічливого й чарівного господаря. Але Борис — це компіляція контрастів. Його легкий і безжурний аспект прикриває нагальні пристрасті, гладка привітливість маскує людину твердого завзяття й невичерпної енерґії. Ночі, проваджені за випивкою в веселій компанії і сповидно незорганізоване життя, прикривають людину суворої дисципліни, винесеної ще з кадетської школи і пізніших років у балеті Діягільова. Борис — гуляка є контрастом до Бориса — мистця, Бориса балакуна, Бориса — колекціонера, Бориса — адміністратора".

„Дійсний Борис захований за фасадою тигрових шкур і приязного балакунства. Він має проникливий ум і магнетичний характер, що полонить своїм чаром тисячі людей — від славних і впливових індивідуальностей, яких він знав, до простих слуг, що на протязі десятиліть ішли з ним в Індії і в Непалі, через всі хаотичні верхів'я й долини його життя".

„Одного дня, нездібний дійсно його збагнути, я запитався: – Які є твої справжні цінності? Що в твоєму житті вважаєш справді важливим і вартісним? Що сподіваєшся осягнути? Яка є рушійна сила твого життя?

„Борис широким жестом руки показав свій готель, далекі засніжені верхи гір, пагоди Катманду. — Все те — сказав він — це гра. — І додав до цього: — „Тільки одне важливе: скільки людей ти зробиш щасливими."

Художня виставка різьби М. Коргуна

Деревсрізьба М. Коргуна.

Цьогорічна Провідна неділя припала на 7-го травня. Цей день Господь поблагословив соняшною погодою, однак через сильний вітер було дещо холодно. Та все ж таки від вчасного ранку до оселі Св. Андрея в С. Бавнд Бруку почали прямувати численні авта, якими їхали рідні, близькі і знайомі тих, хто вже спочиває вічним сном на цвинтарі, щоб за стародавньою традицією помолитися біля могилок за душі спочилих у них. Заупокійні відправи за наших прадідів і дідів та героїв і мучеників українського народу й похованих на цвинтарі церкви-пам'ятника розпочалися в 9:30 ранку Архиєрейською Службою Божою, що її очолив Блаженніший Митрополит Мстислав, Архиєпископ Константин, яким сослужили дооколичні отці. Радісно ствердити, що Провідна Неділя збирає до С. Бавнд Бруку все більше наших людей, а традиція поминовення в цю неділю не тільки рідних і близьких але і всіх наших попередників та заслужених перед Україною людей, охоплює більші кола нашого суспільства в ЗСА. Крім цього до осередку приїжджають деякі наші мистці зі своїми експонатами.

Одна цінна виставка, яку варто згадати, відбулася в одному з приміщень нового будинку Консисторії, а саме маестра Михайла Коргуна з Трой, Н.Й. Маестро М. Коргун від довших літ є зразковим техніком української різьби. Його мистецька різьба полягає в тому, що він вживає ті самі знаки, які вживали мистці на наших землях від сивої давнини. З тих старих знаків він комбінує свій власний узір. Вперше він покриває предмет кольоровим „палеюротином", а пізніше вирізує узір. Великі вази — орфи він перший почав різьбити, бо до того часу ніхто ще не робив. Важне те, що різьби він не копіює і перед різьбленням не робить ніякого проєкту. Він прямо починає різьбити і в той час комбінує узір. Багато речей вирізав і ніколи не повторив той самий узір, хіба на замовлення. Маестро Коргун практикує плоску різьбу рельєфи, скульптуру, інкрустацію, тарсію, а також робить різьблені меблі. Коли він починає різьбити, то узір як музика комбінується у його уяві. Всяке дерево він уживає — явір, вишню, горіх, липу. Перший раз ще в Німеччині в 1947 році він зробив виставку своїх експонатів, де здобув друге місце в різьбі. Від того часу він мав більше як 40 виставок в багатьох місцях. В Америці від 1966 року його ім'я згадується майже щороку в американській пресі. Періодично від 1967 року він викладає курси різьби в „Ренселлер Каунті Каунсил фор ді Арт". Крім цього малює картини олієм і водними фарбами.

Маестро М. Коргун народився на Полтавщині. Середню освіту здобув у Запоріжжі. Мистецьку школу закінчив заочно в Америці в 1958 році. Багато людей відвідало його виставку з великим захопленням, як рівнож і закупили його різьблені експонати до своїх домів на пам'ятку.

Ф. Петрик

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Маляйзії повідомило, що в середу, 12-го липня, в місцевий порт Клянг на запрошення командування національної фльоти прибула французька військова ескадра в складі підводного човна атакуючої кляси „Психея" і допоміжний корабель „Ґаронна". Французькі кораблі проведуть у малязійських водах коло місяця.

Царська...

(Закінчення зі стор. 2)

ресі, Ґорбачов мусить бути дуже задоволений.

Командири московської червоної армії, недолюблюють нову Думу, тобто Верховну Раду. Одначе їхня роля подібна до генерала Ганса фон Секта, головнокомандуючого німецької армії під час неспокійних років німецької Ваймарської Республіки: він мусів терпеливо прислухатися до небезпечних базікань лібералів, яких він недолюблював. Та режим московських комуністичних ватажків все ціло покладається на баґнети і гострі леза лопаток червоної армії (головним чином родовитих москалів), якими вбивали грузинських демонстрантів у Тбілісі, щоб далі вдержати неподільну московську тюрму народів.

Крім армії, державної бюрократії і апаратчиків старої партійної ґвардії, які вірно служать московській імперії у всі часи. Росія ще має найвірніших своїх оборонців — армія державної безпеки, КҐБ. Хоч комуністична ідеологія і сама комуністична партія вже майже вивітрилися із марксо-ленінського дурману, то КҐБ далі вірно служить московській імперії.

Владимір Буковський саркастично, але вірно, заявив нещодавно в Лондоні, що коли б англійська секція служби державної безпеки затруднювала понад 100, 000 аґентів плюс безчисленних донощиків, то всі старі англійські права і розпорядки все ще були б у книжках, але Англія не була б слободолюбною, демократичною країною. Доки совєтські органи державної безпеки, КҐБ, не будуть розв'язані — перестерігав він — всі зміни в Совєтському Союзі будуть лиш косметичні.

Захід не повинен сподіватися — пише Мартін Сіфф, політичний редактор часопису „Вашінґтон Таймс" — що шеф КҐБ, старші генерали і генеральний штаб Червоної армії, або член Політбюра Єгор Лігачев і Віктор Чебріков, колишній шеф КҐБ, висповідаються і відмовляться від своїх помилок і стануть завзятими апостолами демократії. Не сподіймося, пише він, що лев спокійно ляже побіч з ягнятом. Ми все ще живемо у світі, де лев з'їдає ягнят, а ватажки КҐБ і маршали Совєтського Союзу можуть кожного дня „з'їсти на сніданок" нову „Думу", тобто ґорбачовський парлямент.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ІВАН ЗАХАРКО, член УНС Відд. 59-го Т-ва „Українська Січ" в Бриджпорті, Конн., помер 7-го червня 1989 року на 67-му році життя. Нар. 1922 року в селі Підупло, Рава Руська, Зах. Україна. Членом УНС став 1974 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Стефана, ближчу й дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 10-го червня 1989 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Стратфорді, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Тарас Сливінський, секр.

ОЛЕНА ШЕСТОВСЬКА, член УНС Відд. 464-го ім. Лесі Українки в Ошаві, Онт., померла 3-го травня 1989 року на 72-му році життя. Нар. 1917 року в Ендевур, Саскачеван, Канада. Членом УНС стала 1960 року. Залишила у смутку мужа Олексу, сина Ярослава з дружиною Сусен, внучку Сару, чотири сестри і дальшу родину в Канаді. Похорон відбувся 6-го травня 1989 року на цвинтарі свв. Володимира і Ольги в Ошаві, Онт.

Вічна Її Пам'ять!

М. Хомин, секр.

НАТАЛКА ШЕРЕМЕТА, член УНС Відд. 36-го ім. Св. Марії в Рочестері, Н.Й., померла 15-го травня 1989 року на 95-му році життя. Нар. 23-го квітня 1893 року в Україні. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку сина Івана з дружиною Вірджінією, дочку Марію Захарко, внучку Дану Джін і правнука Ричарда. Похорон відбувся 18-го травня 1989 року на цвинтарі Св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері Ковальчук, секр.

ЕВГЕН МАРШАЛОК, член УНС Відд. 352-го ім. св. Арх. Михаїла в Честері, Па., помер 1-го червня 1989 року на 68-му році життя. Нар. 1920 року в Дрогобичі, Зах. Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку сина Ореста та ближчу родину на Україні. Похорон відбувся 6-го червня 1989 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Щербак, секр.

ПЕТРО ХОЦІНСЬКИЙ, член УНС Відд. 132-го Т-ва „Запорозька Січ" в МекКіспорт, Па. помер 10-го травня 1989 року на 70-му році життя. Нар. 3-го серпня 1918 року в МекКіспорт, Па. Членом став 1936 р. Залишив у смутку синів Роберта і Леона та дочку Патрисю Маллик. Похорон відбувся 11-го травня 1989 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в МекКіспорт, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Доналд Смерека, секр.

КАТЕРИНА РАДЬО, член УНС Відд. 147-го ім. св. Михаїла в Аллентавні, Па., померла 27-го травня 1989 року на 90-му році життя. Нар. 20-го серпня 1898 року в селі Каличава, Балигород, Україна. Членом УНС стала 1928 року. Залишила у смутку синів: Джеймса Джана, Миколу, Петра і Віллієма; дочку Дольорес Бохнак, 7 внуків і 14 правнуків. Похорон відбувся 30-го травня 1989 року на цвинтарі св. Марії у Вайтгол Твп.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар